

Töö nr: 10/14

Asukoht: Tartu linn, Paju tn 1a ja Pikk tn 63

**Paju tn 1a ja Pikk tn 63 kruntide ning lähiala
DETAILPLANEERINGU
ESKIIS**

Projektijuht/planeerija

OÜ Raid Invest

Tellija:

Tartu Linnavalitsus
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond

Huvitatud isik:

OÜ Paju Arendus

SELETUSKIRI

1	PLANEERINGU KOOSTAMISE ALUSED JA EESMÄRK	3
2	ARVESTAMISELE KUULUVAD PLANEERINGUD JA DOKUMENDID	3
3	OLEMASOLEVA OLUKORRA ISELOOMUSTUS.....	3
4	PLANEERINGUALA LÄHIPIIRKONNA FUNKTSIONAALSED JA LINNAEHITUSLIKUD SEOSD.....	4
5	PLANEERIMISE LAHENDUS	6
	5.1 Planeeritava ala kruntideks jagamine.....	6
	5.2 Krundi ehitusõigus.....	6
	5.3 Krundi hoonestusalade piiritlemine.....	7
	5.4 Tänavate maa-alad, liiklus-ja parkimiskorraldus	8
	5.5 Haljastuse ja heakorra põhimõtted.....	9
	5.6 Ehitistevahelised kujud.....	9
	5.7 Keskkonnatingimused planeeringuga kavandatava elluviimiseks.....	9
	5.8 Ehitiste olulisemate arhitektuurinõudete seadmine.....	10
	5.9 Servituutide vajaduste määramine.....	10
	5.10 Kuritegevuse riske vähendavad nõuded ja tingimused.....	10
	5.11 Muud seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevad kinnisomandi kitsendused ning nende ulatus.....	11
	5.12 Planeeringu rakendamise võimalused.....	12
6	KOOSKÖLASTUSTE KOKKUVÕTE	14

JOONISED

Situatsiooni joonis	15
Planeeringuala lähipiirkonna funktsionaalsete ja linnaehituslike seoste joonis.....	16
Olemasolev olukord, M 1:500	17
Põhijoonis , M 1:500	18

LISAD

Tartu Linnavalitsuse 19.12.2006 korraldus nr 1896	19
Paju 1a ja Pikk 63 kruntide linnaehituslik analüüs (OÜ Sport, 2014)	23
Paju tn 1a ehituskeeluvööndi vähendamise eksperthinnang (OÜ Alkranel, 2015)	33

1 Planeeringu koostamise alused ja eesmärk planeeringu algatamisel

Detailplaneeringu koostamisest huvitatud isik on OÜ Paju Arendus. Käesoleva planeeringu lähtedokumendiks on Tartu Linnavalitsuse 19.12.2006. a korraldus nr 1896 "Emajõe, Sõpruse silla, Pikk ja Fortuuna tänavatega piiratud ala detailplaneeringust välja jäetud krundi Paju 1a planeerimismenetluse jätkamine, lähtetingimuste täpsustamine ja lepingu sõlmimine“.

Detailplaneeringu eesmärk on Paju tn 1a ja Pikk tn 63 kruntidele ehitusõiguse määramine.

2 Arvestamisele kuuluvad planeeringud ja dokumendid

-Tartu Linnavolikogu 6. oktoobri 2005. a määrus nr 125 "Tartu linna üldplaneeringu kehtestamine”.

-Tartu Linnavalitsuse 28. märtsi 2006.a korraldusega nr 480 kehtetatud „Emajõe, Sõpruse silla, Pikk ja Fortuuna tänavatega piiratud ala detailplaneering“

-Tartu Linnavalitsuse 19.detsembri 2006.a korraldus nr 1896 „Emajõe, Sõpruse silla, Pikk ja Fortuuna tänavatega piiratud ala detailplaneeringust välja jäetud krundi Paju 1a planeerimismenetluse jätkamine, lähtetingimuste täpsustamine ja lepingu sõlmimine“.

- Tartu Linnavalitsuse ja planeeringu koostamisest huvitatud isiku ning planeeringu koostaja vaheline 19. juuni 2014 leping detailplaneeringu koostamise ja rahastamise kohta ning lepingu 2 lisadokumenti (Informatsioon detailplaneeringu koostamisest ja Tartu Linnavalitsuse 19.12.2006. a korraldus nr 1896).

Detailplaneeringu koostamise alusplaaniks on võetud OÜ Metricus poolt 2014. a juulis mõõdistatud geodeetiline alusplaan täpsusastmega M 1:500 , töö nr. 14G6696.

3 Olemasoleva olukorra iseloomustus

Planeeritav ala paikneb Annelinna linnaosas, Anne kanali ja Puu tänava jalakäijate silla vahelisel alal.

Planeeringuala krundil Paju tn 1a paikneb planeeringu koostamise ajal ühekorruseline ajutine ehitus - kohvik. Krunt on tasase reljeefiga ja haljastatud üksikute puudega krundi piiril. Krundi suurus on 1126m² ja sihtotstarve 100% elamumaa.

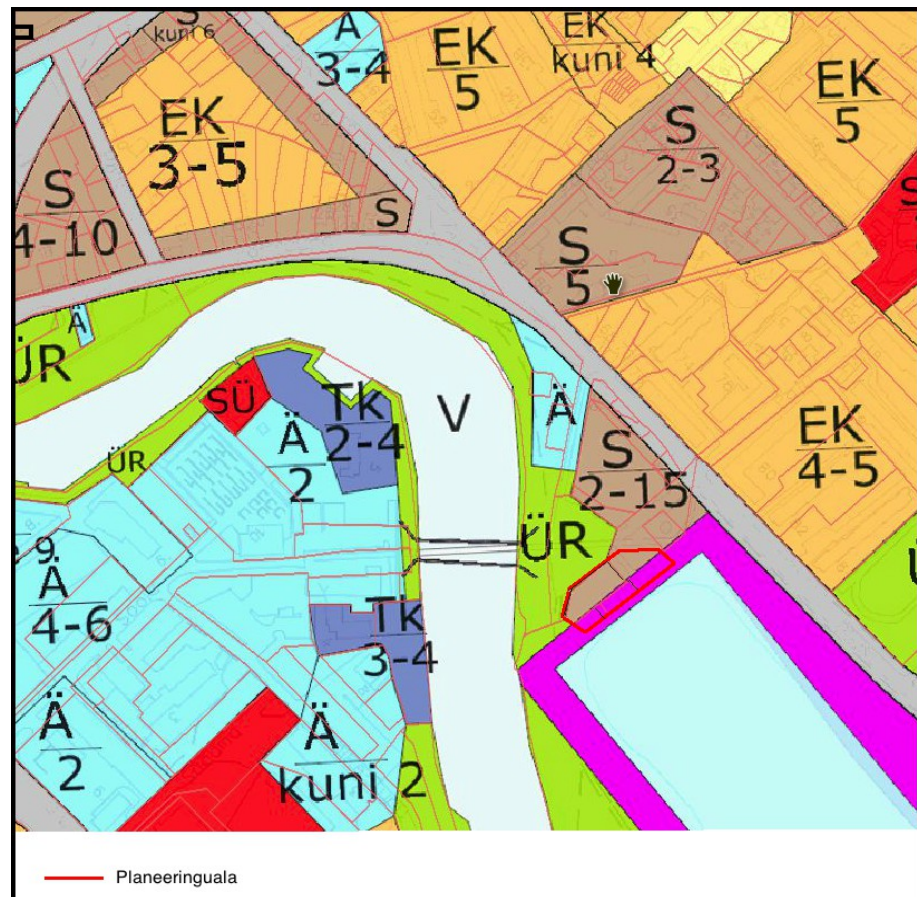
Planeeringuala krundil Pikk tn 63 paikneb ühe korruseline vetelpäästejaam (eh. registri kood 104019051) , krundi suurus on 334m² ja sihtotstarve 100% ühiskondlike ehitiste maa. Paju tn 1a ja Pikk tn 63 krundid asuvad Anne kanali piiranguvööndis ja kruntidele ulatub ehituskeeluvöönd. Pikk tn 63 krundil olemasolev vetelpäästehoone ja samuti planeeritud uus vetelpäästehoone asub Anne kanali ehituskeeluvööndis. Vastavalt looduskaitseaduse §38 lg4 p3 ei laiene ehituskeeld supelranda teenindavale ehitisele. Olemasolev olukord on graafiliselt esitatud *joonisel 3*.

4 Planeeringuala lähipiirkonna funktsionaalsed ja linnaehituslikud seosed

Planeeringuala krunt Paju tn 1a paikneb linna üldplaneeringus määratud segahoonestusala juhtfunktsiooniga maa-alal, mille korruselisuseks on 2-15 korrust.

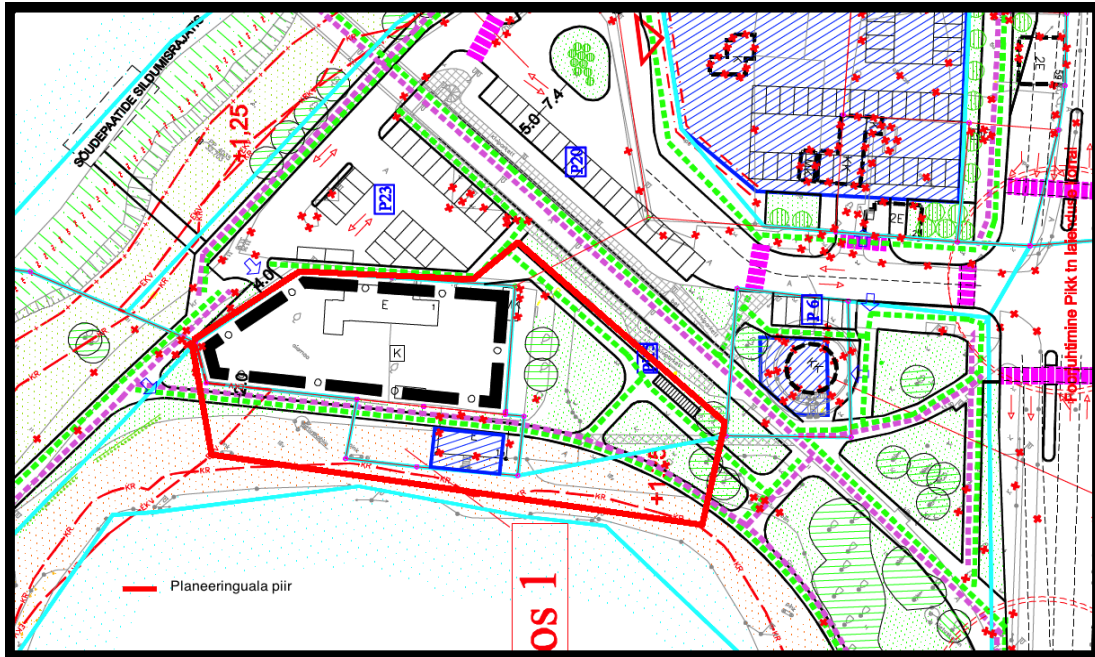
Pikk tn 63 krunt asub maa-alal, mille juhtfunktsiooniks on supelrandade maa-ja veeala.

Väljavõte üldplaneeringust

Planeeritavast alast kagu suunas paikneb Anne kanal ja lääne suunas Emajõgi. Planeeringuala krundile Pikk tn 63 on „Emajõe, Sõpruse silla, Pikk ja Fortuuna tänavatega piiratud ala detailplaneeringuga “ kavandatud kuni 5 m kõrgune supelrannarajatis (kood 24124).

Väljavõte planeeringuala ümbritsevast detailplaneeringust.

Planeeringualast põhja suunas asuvale krundile Paju tn 2 on „Emajõe, Sõpruse silla, Pikk ja Fortuuna tänavatega piiratud ala detailplaneeringuga “ ette nähtud 15 korruselise hotellikompleksi rajamine.

(hotelli foto allikas- tarbija24.postimees.ee- 21.dets 2006)

Lähialale planeeritud hoonete võrdlus

Tabel 1

Address	Krundi pindala (m2)	Hoonete eh. alune pind (m2)	Kõrgus
Paju tn 2- plan.hotell	3721	3000	55m maapinnast/abs ca 89,5m
Paju tn 3-plan.kohvik	546	140	8m maapinnast/ abs ca 42,5m
Paju tn 1a- planeeritav hoone	1126	760	13,2m /abs 46,5m
Pikk tn 63 – -varem plan.vetelpäästehoone- -planeeritav hoone	334	87 140	5m 7m/ abs ca 40m *vetelpääste torn 13m/ abs ca 45m

(plan. hoonete andmete allikas-„Emajõe, Sõpruse silla, Pikk ja Fortuuna tänavatega piiratud ala detailplaneering“)

Anne kanali ümbruses puudub käesoleval ajal rannategevusi toetav alaline äri-ja teenindusfunktsiooniga hoonestus. Kõik olemasolevad teenindusfunktsioonid on käesoleval ajal lahendatud Anne kanali ümbruses ajutistes ehitistes- jäätisekiosk, hamburgerikiosk, ajutine konteinerkäimla, laste pedaalautode renditelk jms.

Planeeringuala lähipiirkonna funktsionaalsed ja linnaehituslikud seosed on kujutatud *joonisel 2*.

5 Planeerimise lahendus

Planeeringuga luuakse võimalus Anne kanali äärde aastaringselt ranna tegevusi toetava ja mitmesuguste lisafunktsioonide paigutamist võimaldava hoone (sh. piirkonda teenindava äri-ja teenindushoone) ehitamiseks Paju tn 1a krundile. Pikk tn 63 krundile planeeritakse ehitusõigus uue vetelpääste hoone ja torni ehitamiseks.

5.1 Planeeritava ala kruntideks jagamine

Planeeringuga Paju tn 1a ja Pikk tn 63 kruntide piiride muutmist ega muid maakorralduslikke toiminguid ei kavandata.

5.2 Krundi ehitusõigus

Krundi ehitusõigusega on määratud:

1) planeeritud krundi kasutamise sihtotstarve;

- 2) hoonete suurim lubatud arv krundil;
- 3) hoonete suurim lubatud kõrgus;
- 4) hoonete suurim lubatud ehitusalune pindala.

Kruntide ehitusõigus on ära toodud planeeringu põhijoonise eskiisil (*joonis 4*).

5.3 Krundi hoonestusalade piiritlemine

Uushoonestusalade määramisel on lähtutud „Paju 1a ja Pikk 63 kruntide linnaehituslikust analüüsist“ (OÜ Sport töö, november 2014).

Paju tn 1a hoone osas näeb detailplaneering ette linnaehituslikus analüüsis kajastatust väiksema ehitusaluse pinnaga hoone ehitamise.

Tuginedes linnaehitusliku analüüsi koostamise käigus valminud valguse-varju analüüsile ning arvestades hoonete ning Anne kanali supelranna paiknemist päikseringi suhtes, ei teki suvisel ranna kasutamise aktiivperioodil Anne kanali supelrannale planeeritud hoonetest varju.

Paju tn 1a ja Pikk tn 63 krundid asuvad Anne kanali piirangu-ja ehituskeeluvööndis. Käesoleva planeeringu eskiis näeb ette ettepaneku tegemist Paju tn 1a krundi ehituskeeluvööndi vähendamiseks 25 meetrilt 21-le meetrile.

Ehituskeeluvööndi vähendamise põhjendus:

- 1) ehituskeeluvööndi vähendamine võimaldab luua Paju tn 1a krundile tervikliku ja ümbritsevat keskkonda väärtustava hoone. Ehituskeeluvööndi vähendamise läbi on võimalik paigutada normikohaste manööverdamisruumidega parkimiskohad terves ulatuses hoone mahtu ning samas luua hoone esimesele korrusele Anne kanali ranna tegevuste toetamiseks atraktiivsed avalikkusele suunatud ruumid. Näiteks rannainventari laenutus, rannakohvik jms ruumid on funktsionaalselt rannaga tihedalt seotud ning hoone kauguse vähendamine Anne kanalist annab eelduse paremini funktsioneeriva hoone rajamiseks ning linnaelanike teenindamiseks.
- 2) Paju tn 1a hoone asub olemasolevast Pikk tn 63 vetelpääste hoonest ja selle ehitusjoonest maismaa suunas ning jääb ka käesoleva planeeringuga planeeritud uuest vetelpäästehoonest paiknema maismaa suunas. (Looduskaitseeadus §38 lg 4 p 1')
- 3) planeeringualale ei jää kaitsealuste liikide kasvukohti või elupaiku.

- 4) ehituskeeluvööndi vähendamine ei mõjuta Anne kanali kalda kaitse eesmärke ega muuda looduslikku kooslust.

Hindamaks kavandatava ehituskeeluvööndi võimalikku mõju looduskaitseeaduses nimetatud kalda kaitse eesmärkidele on koostatud „Tartu linn, Paju tn 1a ehituskeeluvööndi vähendamise eksperthinnang“ (OÜ Alkranel, KMH litsents KMH0098). Eksperthinnang on kokkuvõtvalt jõudnud järeldusele, et kavandatava tegevusega Paju tn 1a ehituskeeluvööndi vähendamine ei kahjusta Looduskaitseeadusest tulenevalt kalda kaitse eesmärke. Eksperthinnang on lisatud eskiisile.

Uushoonestusalad on seotud mõõteketiga krundi piiridest ja näidatud põhijoonise eskiisil (joonis 4).

5.4 Tänavate maa-alad, liiklus ja parkimiskorraldus

Liikluskorraldus planeeringuala ümbruses planeeritud lahendusest tulenevalt ei muutu. Planeeringuala ümbritsev liiklus - ja parkimislahendus on käesolevas planeeringus kajastatud tulenevalt Tartu Linnavalitsuse 28. märtsi 2006.a korraldusega nr 480 kehtestatud „Emajõe, Sõpruse silla, Pikk ja Fortuuna tänavatega piiratud ala detailplaneeringust“. Pikk tn 63a krunti läbiv avalik kergliiklustee on planeeritud 4m laiusena. Vastavalt Tartu linna üldplaneeringule paikneb planeeringuala vahevööndis.

Parkimiskohtade kontrollarvutus

Tabel 2

Krundi aadress	Ehitise otstarve	Brutopind	Normi arvutus	Normatiivne parkimis-kohtade arv krundil	Planeeringuga ette nähtud parkimis-kohtade arv krundil
Paju tn 1a	Mitmefunktsiooniline ärihoone s.h. -suure külastajate arvuga ruumid -väikese külastajate arvuga ruumid	Kokku ca-1708m ²	suure külastajate arvuga ruumid- 200m ² / 80= 2,5 väikese külastajate arvuga ruumid- 1508m ² /160= 9,4 Kokku: 11,9 kohta autodele 10kohta jalgratastele	Autod- 11,9 Jalgrattad- 10	Autod- 12 Jalgrattad- 10
Pikk tn 63	vetelpäästehoone	140m ²	-	-	-

Paju tn 1a hoonesisene parkimiskohtade täpne paigutus selgub arhitektuuri konkursi ja hoone projekteerimise faasis. Parkimine on Paju tn 1a krundil ette nähtud varjestatult hoone mahus. Üks parkimiskoht tuleb projekteerida puuetega isikute sõiduki parkimiskoha normile vastavalt. Jalgrataste hoiukoht määratakse kindlaks hoone projekteerimise käigus arvestades Tartu linna tüüptingimusi jalgratta parklate rajamiseks. Silla aluse juurdepääsutee kõrgusgabariit on 2,8m ja sellest kõrgemad sõidukid ei pääse krundi ega hoonet teenindama. Paju tn 1a krundile planeeritud jalakäijate juurdepääsude asukohad on ligikaudsed ja nende täpne asukoht selgub hoone projekteerimise faasis.

Sõidusuunad, juurdepääsud krundile ja parkimislahendus on näidatud põhijoonise eskiisil (*joonis 4*).

5.5 Haljastuse ja heakorra põhimõtted

Planeeringuala kruntidele on keelatud piideaedade rajamine. Krundid tuleb haljastada hoonete arhitektuuri ja ümbrusega sobiva haljastusega. Paju tn 1a ja Pikk tn 63 hoone vaheline ala on soovitatav haljastada hoone arhitektuuriga sobiva madal-haljastusega. Haljastuse liigiline koosseis ja täpne paigutus määratakse hoone projekteerimise etapis. Haljasalade ja kõvakatetega alade paiknemine on graafiliselt esitatud eskiisi põhijoonisel (*joonis 4*).

5.6 Ehitiste vahelised kujud

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrusele nr 315 "Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded", lisale 2 on planeeritud ärihoone puhul ette nähtud minimaalseks tulepüsivusklassiks TP-1 ja vetelpäästehoonele TP-3. Lähim tuletõrje hüdrant nr 167 asub Paju ja Pikk tänava nurgal. Planeeringuala hoonete omavaheline kaugus on minimaalselt 8m.

5.7 Keskkonningimused planeeringuga kavandatava elluviimiseks

Planeeritud alal ei ole keskkonnaohtlikke objekte ega kaitsevööndit nõudvaid rajatisi. Prügi kogumine lahendatakse vastavalt Tartu linna jäätmehoolduseeskirjale. Jäätmed tuleb koguda vastavatesse kinnistesse konteineritesse. Paju tn 1a krundil paigutatakse prügikonteinerid varjestatult hoone mahtu. Jäätmete äravedu tuleb tellida jäätmeluba omavalt ettevõttelt.

Planeeringu lahenduse elluviimisega ei kaasne olulist keskkonningimuste muutumist ning keskkonnamõju hindamiseks vajadust ei ole.

5.8 Ehitiste olulisemate arhitektuurinõuete seadmine

Hoonete välisviimistluses tuleb järgida kaasaegset piirkonda sobivat arhitektuuri ning materjalide kasutust. Projekteerimise eelselt tuleb viia läbi vähemalt kolme kutsutud osavõtjaga arhitektuurikonkurss. Paju tn 1a hoone esimesele korrusele tuleb kavandada avalikkusele suunatud funktsioonidega ruumid.

Hoonete väljaulatuvad osad (nt. rõdud, varikatused) peavad paiknema hoonestusalas. Hoonete arhitektuur peab olema kõrgetasemeline.

Hoonestusalad ja arhitektuursed nõuded on näidatud põhijoonise eskiisil (joonis 4). Ehitusprojektid tuleb kooskõlastada linnaarhitektiga juba eskiisistaadiumis.

5.9 Servituutide vajaduse määramine

Tagamaks Pikk tn 63 krundile planeeritud kergliiklustee vaba avalikku kasutust nähakse planeeringuga ette võimalus seada vajaduse tekkimisel selleks isiklik kasutusõigus Tartu linna kasuks.

Servituudid

Tabel 3

Teeniv kinnisasi	Isiklik kasutusõigus	Isik kelle kasuks servituut seatakse	Isikliku kasutusõiguse sisu
Pikk tn 63	Krunti läbival kergliiklusteel vaba liiklemise tagamiseks	Tartu linn	Isiklik kasutusõigus annab õiguse ehitada ja kasutada isikliku kasutusõiguse ala ulatuses kergliiklusteed

5.10 Kuritegevuse riske vähendavad nõuded ja tingimused

Planeeringu koostamisel on arvestatud Eesti standardi EVS 809-1:2002 kohaselt planeerimise põhimõtteid. Kuritegevuse riskide vähendamiseks on planeeringulahenduse väljatöötamisel arvestatud järgmiste linnakujunduslike võtetega:

A oluline on hea nähtavus (kruntide valgustus);

Hoonete projekteerimisel ja hilisemal rajamisel arvestada kuriteohirmu vähendamiseks ja vandalismi ärahoidmiseks lisaks veel järgnevaga:

B võimalusel paigaldada kohtvalgustid;

C hoida maa-ala korras;

kasutada vastupidavaid ja kvaliteetseid materjale (uksed, aknad ja lukud).

5.11 Muud seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevad kinnisomandi kitsendused ning nende ulatus

Vastavalt maaameti kitsenduste kaardi infole (www.maaamet.ee) asuvad planeeringuala kruntidel kitsendused (Tabel 4,5) .

Väljavõte www.maaamet.ee lehelt – Paju tn 1a krundi kitsendused

Tabel 4

Piiranguvöönd	Nähtus	VID	Nimetus	Ulatus m2
Ranna või kalda piiranguvöönd	Kuni 10ha pind, 10-25km2 valgalaga veekogu	VEE2084440		1122.1
Elektripaigaldise kaitsevöönd	Elektrimaakaabelliin	MKL26460711		15
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Veealune vee ja kanal.torustik jõgedes ja järvedes	K99830		605.3
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Veealune vee ja kanal.torustik jõgedes ja järvedes	K99403		605.5
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Maa-alune vee ja kanal. vabavoolne torustik alla2m süg,alla250mm	SK113827		22.9
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Maa-alune vee ja kanal.survetorustik alla 250mm	V497938		5.4
Ranna või kalda ehituskeeluvöönd	Kuni 10ha pind, 10-25km2 valgalaga veekogu	VEE2084440		339.3
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Maa-alune vee ja kanal. vabavoolne torustik alla2m süg,alla250mm	K658283		8.5
Ranna või kalda ehituskeeluvöönd	Üle 10 ha pindalaga ja üle 25 km2 valgalaga veekogud	VEE1023600_		584.8
Ranna või kalda piiranguvöönd	Üle 10 ha pindalaga ja üle 25 km2 valgalaga veekogud	VEE1023600_		1122.1

Väljavõte www.maamet.ee lehelt – Pikk tn 63 krundi kitsendused

Tabel 5

Piiranguvöönd	Nähtus	VID	Nimetus	Ulatus m2
Ranna või kalda veekaitsevöönd	Kuni 10ha pind, 10-25km2 valgalaga veekogu	VEE2084440		69.9
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Veealune vee ja kanal.torustik jõgedes ja järvedes	K99403		35.5
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Veealune vee ja kanal.torustik jõgedes ja järvedes	K99830		35.4
Elektripaigaldise kaitsevöönd	Elektrimaakaabelliin	MKL26460711		6.3
Ranna või kalda ehituskeeluvöönd	Kuni 10ha pind, 10-25km2 valgalaga veekogu	VEE2084440		333.8
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Maa-alune vee ja kanal.survetorustik alla 250mm	V497938		3.3
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Maa-alune vee ja kanal. vabavoolne torustik alla2m süg.alla250mm	K102417		16.2
Ranna või kalda piiranguvöönd	Kuni 10ha pind, 10-25km2 valgalaga veekogu	VEE2084440		333.8
Ühisveevärk ja kanalisatsioon	Maa-alune vee ja kanal. vabavoolne torustik alla2m süg.alla250mm	K99774		17.8
Ranna või kalda piiranguvöönd	Üle 10 ha pindalaga ja üle 25 km2 valgalaga veekogud	VEE1023600_		333.8

Katastriüksuse kitsenduse objektid

Nähtus	VID	Nimetus	Esitaja	Reg.kp	Täpsusklass	Ulatus m2/m
Maa-alune vee ja kanal. vabavoolne torustik alla2m süg.alla250mm	K99774		AS Tartu Veevärk	19.detsember 2012. a.	2	3
Elektrimaakaabelliin	MKL26460711	Paju 3 KK I	Elektrilevi OÜ	05.november 2014. a.	5	2
Ehitistel olevad geodeetilised märgid	92663	n/ta	Geodeetiliste punktide andmekogu	05.veebbruar 2014. a.	5	0
Maa-alune vee ja kanal. vabavoolne torustik alla2m süg.alla250mm	K102417		AS Tartu Veevärk	19.detsember 2012. a.	2	2

5.12 Planeeringu rakendamise võimalused

Käesolev detailplaneering on pärast kehtestamist aluseks uusehitise püstitamiseks ning hoonete ehitusprojektide koostamisele.

Planeeringu realiseerimisega ei tohi põhjustada kahju kolmandatele osapooltele. Selleks tuleb tagada, et rajatavad hooned ja haljastus ei kahjustaks naaberkruntide kasutamise võimalusi ei ehitamise ega ka kasutamise käigus. Juhul kui planeeritava tegevusega tekitatakse siiski kahju kolmandatele isikutele, kohustuvad kruntide igakordsed omanikud koheselt hüvitama tekitatud kahju.

Krunte teenindavate tehnovõrkude rajamine toimub vastavalt planeeritavate kruntide igakordsete omanike ja võrguvaldajate kokkulepetele.

Kruntidele jäävate ja väljaspool kruntide piire olevate krundi teenindavate vajalike juurdepääsuteede, haljastuse väljaehitamise kohustus on vastava krundi igakordsel omanikul.

6 Kooskõlastuste kokkuvõte ja koostöö võrguettevõtjatega: